

sammenhængende uddannelsesstrategi, der går fra top til bund i uddannelsessystemet med holdningsdannelse og udvikling af personlige kvalifikationer som de centrale og gennemgående elementer.

Sidste år omtrent ved denne tid havde vi en god debat i Folketinget om styrkelsen af selvstændighedskulturen, som mundede ud i en motiveret dagsorden med en opfordring til mig om at nedsætte et udvalg (jf. bilag 1). Dette udvalg har afsluttet sit arbejde med betænkning nr. 1301: En samlet uddannelsesstrategi på iværksætterområdet.

Udvalgsarbejdet viste, at der allerede foregår en lang række undervisnings- og forsøgsaktiviteter rundt omkring i hele landet. Disse aktiviteter skal vi bygge videre på, men der skal også tages nye, målrettede initiativer, så alle uddannelsesinstitutioner inddrages. Betænkning nr. 1301 rummer en lang række konkrete forslag til, hvordan det kan ske. En række af forslagene kan uden videre iværksættes og kræver for så vidt ingen særlige midler.

På finansloven er der afsat 10 mio. kr. i hvert af årene 1996 og 1997 til realiseringen af det handlingsprogram på iværksætterområdet, som jeg her fremlægger. Jeg vil i denne redegørelse koncentrere mig om de forslag, der forudsætter initiativer og igangsætning fra centralt hold.

Det er min hensigt at sætte i alt 59 målrettede initiativer i gang inden for følgende ni temaområder. De udgør tilsammen grundstammen i Undervisningsministeriets to-årige handlingsprogram på iværksætterområdet:

1. Generelle, tværgående initiativer
2. Opmærksomhedsskabende og motiverende initiativer
3. Initiativer rettet mod lærere
4. Undervisningsmateriale og vejledning
5. Nye uddannelsesinitiativer
6. Forsøgs- og udviklingsarbejde
7. Netværksdannelse og øget samspil mellem skole og samfund
8. Evaluering og vidensspredning
9. Efteruddannelse som iværksætter

Flere af initiativerne forudsætter et aktivt og konstruktivt medspil fra erhvervslivet og erhvervsorganisationerne samt fra de udvalg, nævn og råd, som rådgiver mig.

Selvstændighedskultur, innovationskultur og iværksætterkultur

Iværksættere er ikke og har aldrig været en homogen gruppe. De spænder fra den højteknologiske iværksætter til kælder- eller hobbyiværksætteren. Der er næsten lige så mange forskellige typer iværksættere, som der er iværksættere – og der er brug for dem alle.

I de senere år er det også blevet almindeligt at tale om sociale og kulturelle iværksættere. De sociale iværksættere etablerer projekter som AIDS-fonden, Next Stop, Mødrehjælpen. De tager initiativ til projekter som »Sidegadeprojektet« på Vesterbro i København, hvor butikslokaler i en hel sidegade er omdannet til cafeer, sundhedsbarer, cykelværksteder m.v., hvor unge arbejdsløse bliver beskæftiget. De kulturelle iværksættere kan stå bag etablering af en teatergruppe som Dr. Dante eller etablering af Frontløberne i Århus, hvor der etableres både kulturelle og kommercielle projekter som f.eks. Kaospiloterne, Café Kølbert, Space Invaders samt Mouse House, eller de bidrager med aktiviteter i forbindelse med Århus festuge.

De bærende og centrale elementer i uddannelsesstrategien på iværksætterområdet skal være holdningsdannelse og udvikling af de personlige kvalifikationer, og den skal finde sted på alle uddannelsesstrin. Finder holdningsdannelsen og den personlige udvikling ikke sted, nytter det ikke kun at bibringe unge de faglige forudsætninger for at starte og drive egen virksomhed. Uden motivationen og lysten til at starte egen virksomhed kan det være svært at se nytten af den faglige iværksætterundervisning. Derfor skal der hele vejen gennem uddannelsessystemet arbejdes med at bevare gnisten og lysten til at starte egen virksomhed.

Der kan formuleres en samlet uddannelsesstrategi ud fra følgende tre begreber:

- En selvstændighedskultur, der omfatter de personlige egenskaber, der ofte forbindes med det at være iværksætter som f.eks. mod, initiativ.
- En innovationskultur, som omfatter de arbejdsmetoder og vaner, der blandt andet er forbundet med informationsindsamling og -behandling, samt evnen til at arbejde i tværfaglige netværk.
- En iværksætterkultur, der omfatter de faglige uddannelses- og erhvervsmæssige forudsætninger, der knytter sig til drift af egen virksomhed.